

สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และผลการการเรียนรู้ ที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้

สาระที่ 4 แรงและการเคลื่อนที่

มาตรฐาน ว 4.2 เข้าใจลักษณะการเคลื่อนที่แบบต่างๆ ของวัตถุในธรรมชาติ
มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้
และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ตัวชี้วัด ว.4.2 ม. 4-6/1

ข้อ 1. อธิบายและทดลองความสัมพันธ์ระหว่างการกระจัด เวลา ความเร็ว
ความเร่งของการเคลื่อนที่ในแนวตรง

ผลการเรียนรู้

1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจความหมายของความเร่ง ความเร่งเนื่องจากแรงโน้มถ่วงของโลก และคำนวณหาปริมาณที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่เมื่อวัตถุมีความเร่งเมื่อกำหนดสถานการณ์ให้ได้
2. ทดลอง และวิเคราะห์ คำนวณหาความเร่งเนื่องจากแรงโน้มถ่วงของโลก โดยยึดหลักความซื่อสัตย์ในการทดลอง บันทึกผลการทดลอง
3. นำความรู้ในเรื่องความเร่งการเคลื่อนที่ของวัตถุประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง รอบรู้ความเร่ง

- คำชี้แจง** 1. จงทำเครื่องหมาย x ลงในข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวลงในกระดาษคำตอบ
2. แบบทดสอบมี 10 ข้อ ใช้เวลาทำ 20 นาที คะแนนเต็ม 10 คะแนน

1. น่องไอดีมปล่อยให้ลูกบาศก์ตกลงจากยอดตึกสูงพื้น การเคลื่อนที่ของแตงโมก่อนกระทบพื้นจะเป็นตามข้อใด ถ้าไม่คิดแรงต้านของอากาศ
 - ก. ความเร็วคงที่
 - ข. ความเร็วเพิ่มขึ้นแล้วลดลง
 - ค. ความเร็วลดลงอย่างสม่ำเสมอ
 - ง. ความเร็วเพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอ
2. ปล่อยให้วัตถุตกลงในแนวตั้งอย่างเสรี หากวัตถุนั้นตกกระทบพื้นดินในเวลา 5 วินาที ถ้าวัดวัตถุกระทบดินด้วยความเร็วเท่ากับกี่เมตรต่อวินาที
 - ก. 4.9 เมตร/วินาที
 - ข. 9.8 เมตร/วินาที
 - ค. 39 เมตร/วินาที
 - ง. 49 เมตร/วินาที
3. ข้อใดต่อไปนี้เป็นสาเหตุอย่างของการเคลื่อนที่ด้วยความเร่ง
 - ก. ก้อนหินที่ตกลงมาแบบเสรี
 - ข. ลิฟต์ที่กำลังเคลื่อนที่ด้วยอัตราเร็วเพิ่มขึ้น
 - ค. รถจักรยานที่กำลังเคลื่อนที่ด้วยความเร็วคงตัว
 - ง. รถกำลังรถอัตราเร็วลงเพื่อหยุดตรงสัญญาณไฟจราจร
4. รถยนต์คันหนึ่งเคลื่อนที่จากหยุดนิ่งไปบนเส้นตรง เวลาผ่านไป 4 วินาที มีความเร็วเป็น 8 เมตร/วินาที ถ้าอัตราเร็วเพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอ รถยนต์คันนี้มีความเร่งทำได้
 - ก. 2 เมตร/วินาที
 - ข. 4 เมตร/วินาที
 - ค. 12 เมตร/วินาที
 - ง. 14 เมตร/วินาที

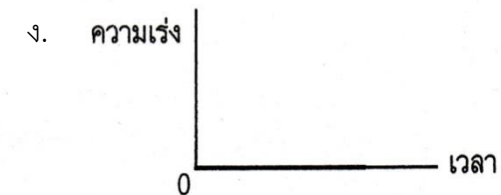
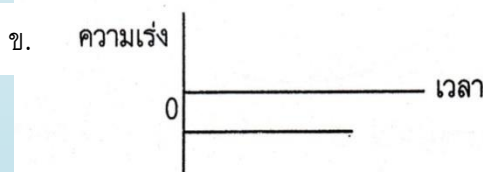
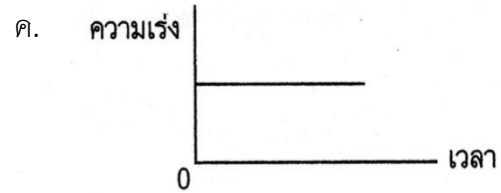
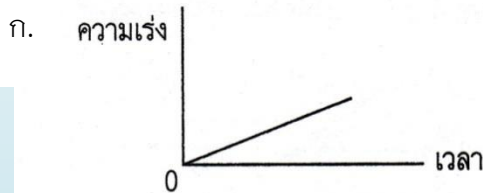
5. จรวดพุ่งออกจากฐานปล่อยบนพื้นโลกตามแนวตั้งด้วยความเร่งคงตัว ภายในเวลา 10 วินาที จรวดมีความเร็ว เพิ่มขึ้นเป็น 2 กิโลเมตร/วินาที จรวดลำนี้มีความเร่งเท่าใด

- ก. 0.1 กิโลเมตร/วินาที²
- ข. 0.2 กิโลเมตร/วินาที²
- ค. 0.3 กิโลเมตร/วินาที²
- ง. 0.4 กิโลเมตร/วินาที²

6. วัตถุหนึ่งเคลื่อนที่เป็นเส้นตรงด้วยความเร็วต้น 10 เมตร/วินาที โดยมีความเร่ง 5 เมตร/วินาที² ขณะที่วัตถุเคลื่อนที่ได้ระยะทาง 480 เมตร วัตถุเคลื่อนที่มาแล้วกี่วินาที

- ก. 8 วินาที
- ข. 10 วินาที
- ค. 12 วินาที
- ง. 15 วินาที

7. เครื่องบินลำหนึ่งกำลังบินเป็นเส้นตรงโดยใช้ความเร็ว 200 กิโลเมตร/ชั่วโมง กราฟความสัมพันธ์ระหว่างความเร่งและเวลาของเครื่องบินลำนี้เป็นไปตามข้อใด

8. การเคลื่อนที่ของข้อใดต่อไปนี้อยู่ที่ความเร่งของวัตถุเป็นศูนย์

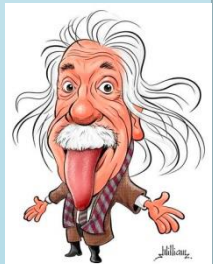
- ก. รถยนต์วิ่งเข้าถนนโค้งด้วยความเร็วคงที่
- ข. รถยนต์วิ่งในถนนตรงด้วยความเร็วคงที่
- ค. รถยนต์กำลังวิ่งขึ้นบนเขาด้วยความเร็วคงที่
- ง. รถยนต์กำลังวิ่งลงจากเขาด้วยความเร็วคงที่

9. ข้อใดต่อไปนีไม่ได้ทำให้การเคลื่อนที่ของวัตถุเป็นการตกแบบเสรี กำหนดให้ การเคลื่อนที่ทุกข้อ ไม่คิดแรงต้านอากาศ

- ก. โยนก้อนหินขึ้นไปในแนวตั้ง
- ข. ปลปล่อยลูกบอลจากยอดตึกให้ตกลงมาในแนวตั้ง
- ค. ยิงลูกปืนจากยอดหน้าผาออกไปในแนวระดับ
- ง. ผูกถุงทรายเข้ากับสปริงในแนวตั้งซึ่งติดไว้กับเพดาน ดันถุงทรายขึ้นแล้วปล่อย

10. วัตถุ A มีมวล 10 กิโลกรัม วางอยู่บนพื้น ส่วนวัตถุ B ซึ่งมีมวลเท่ากัน กำลังตกลงสู่พื้นโลก ถ้าไม่คิดแรงต้านของอากาศ และกำหนดให้ทั้ง A และ B อยู่ในบริเวณที่ขนาดสนามโน้มถ่วงของโลกเท่ากับ $9.8 \text{ เมตร/วินาที}^2$ ข้อใดต่อไปนีไม่ถูกต้อง

- ก. วัตถุทั้งสองมีน้ำหนักเท่ากัน
- ข. วัตถุทั้งสองมีอัตราเร่งในแนวตั้งเท่ากัน คือ $9.8 \text{ เมตร/วินาที}^2$
- ค. แรงโน้มถ่วงของโลกที่กระทำต่อวัตถุ A มีขนาดเท่ากับ 98 นิวตัน
- ง. แรงโน้มถ่วงของโลกที่กระทำต่อวัตถุ B มีขนาดเท่ากับ 98 นิวตัน

กระดาษคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียน

ชุดการเรียนรู้ เล่มที่ 4
เรื่อง รอบรู้ความเร่ง

ชื่อ.....

ชั้น.....เลขที่.....

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

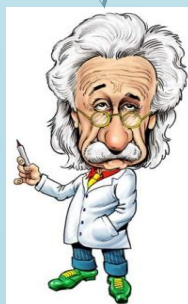

บัตรคำสั่ง เล่มที่ 4

เรื่อง รอบรู้ความเร่ง

1. นักเรียนศึกษาบัตรเนื้อหาแล้วร่วมกันอภิปรายแล้วตอบคำถามในกิจกรรมตรวจสอบความเข้าใจ
2. นักเรียนศึกษาบัตรกิจกรรมแล้วทำกิจกรรม บันทึกผลการทำกิจกรรมและตอบคำถามลงในบัตรกิจกรรม
3. หลังทำกิจกรรมนักเรียนตอบคำถามในแบบฝึกเสริมการเรียนรู้
4. ตัวแทนกลุ่มรับบัตรเฉลยคำถามและบัตรแนวคำตอบมาตรวจคำตอบ
5. เมื่อทำกิจกรรมเรียบร้อยแล้วนักเรียนนำชุดกิจกรรมส่งครูและช่วยกันเก็บอุปกรณ์เข้าที่เดิมให้เรียบร้อย

เพื่อน ๆ เข้าใจคำสั่งแล้ว
พวกเราเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กันเลยครับ

บัตรเนื้อหา เล่มที่ 4

เรื่อง รอบรู้ความเร่ง

ความเร่ง (Acceleration)

ความเร่ง เป็นสิ่งที่นักเรียนคุ้นเคยเสมอในชีวิตประจำวัน เช่น หากนักเรียนไปโรงเรียนสาย นักเรียนจะต้องเพิ่มความเร็วในการเดินทางมาโรงเรียนเพื่อให้ทันเข้าเรียน หรือ เมื่อมีรถจะจอดต้องลดความเร็วเพื่อให้รถหยุด เป็นต้น

ความเร่ง (Acceleration) คือ ความเร็วที่เปลี่ยนแปลงไปในหนึ่งหน่วยเวลา หรืออัตราการเปลี่ยนแปลงความเร็ว เป็นปริมาณเวกเตอร์ สัญลักษณ์ a มีหน่วยเป็น เมตร/วินาที²

ถ้าพิจารณาแล้วพบว่าในแต่ละหน่วยเวลาของการเคลื่อนที่วัตถุเคลื่อนที่ด้วยอัตราเร็วหรือความเร็วที่แตกต่างกัน กล่าวคือ วัตถุเคลื่อนที่ด้วยอัตราเร่ง หรือ ความเร่ง

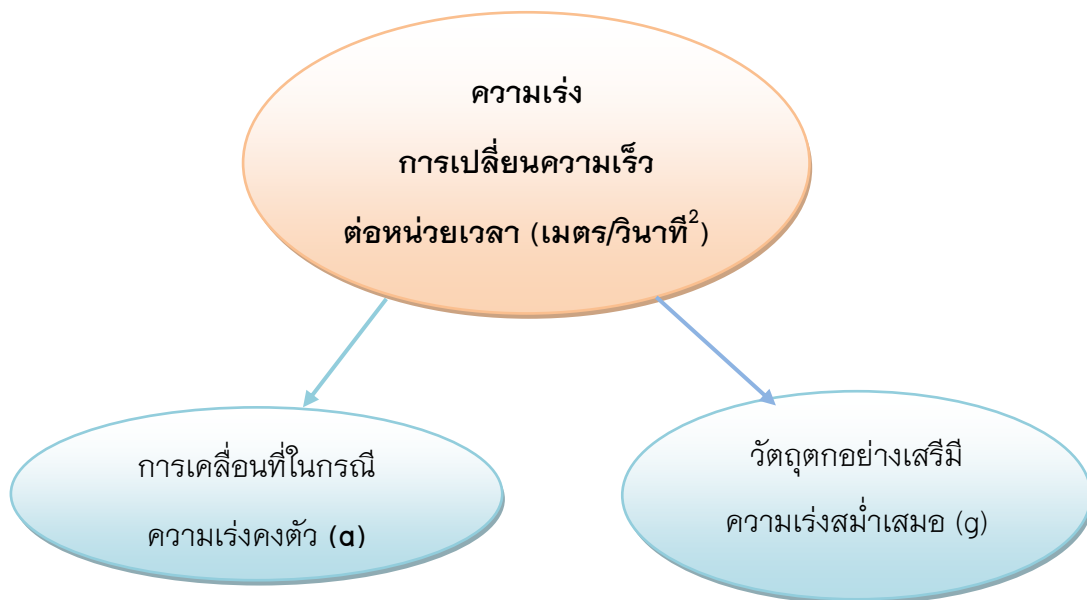

ภาพประกอบ 1 ตัวอย่างการเคลื่อนที่ด้วยความเร่ง

ที่มา : <http://imageshack.us/photo/my-images/139/bolt3is5.jpg>

วัตถุที่มีความเร่งมี 3 ลักษณะ คือ

1. อัตราเร็วคงที่ แต่เปลี่ยนทิศทาง
2. อัตราเร็วเปลี่ยน แต่ทิศทางคงเดิม
3. เปลี่ยนทั้งอัตราเร็วและทิศทาง

1. การเคลื่อนที่กรณีเป็นความเร่งคงตัว

$$\text{ความเร่ง (a)} = \frac{\text{ความเร็วที่เปลี่ยนไป}}{\text{ช่วงเวลาที่เปลี่ยนความเร็ว}} = \frac{\Delta v}{\Delta t} = \frac{v - u}{t_2 - t_1}$$

เมื่อ

a = ความเร่ง (เมตร/วินาที²)

v = ความเร็วปลาย (เมตร/วินาที)

u = ความเร็วต้น (เมตร/วินาที)

t = เวลา (วินาที)

ตัวอย่าง 1 รถยนต์เริ่มต้นเคลื่อนที่จากหยุดนิ่ง จนมีความเร็วเป็น 50 เมตร/วินาที ภายในเวลา 10 วินาที รถจักรยานยนต์คันนี้ มีความเร่งอย่างไร

วิธีทำ 1. วาดรูปเพื่อวิเคราะห์โจทย์

$v = 50 \text{ m/s}$

$U = 0 \text{ m/s}$

2. แทนค่าในสมการเพื่อหาคำตอบ

$$a = \frac{v - u}{t_2 - t_1} = \frac{50 - 0}{10 - 0} = \frac{50}{10} = 5 \text{ m/s}^2$$

ตอบ รถจักรยานยนต์คันนี้ มีความเร่ง 5 เมตรต่อวินาที² มีทิศทางคงเดิม

ความเร่งเป็นบวก แสดง
ว่า **ความเร็วเพิ่มขึ้น**
ความเร่งเป็นลบ แสดงว่า
ความเร็วลดลง

ความเร่ง 1 เมตร/วินาที²
หมายความว่า ความเร็ว
เพิ่มขึ้นวินาทีละ 1 เมตร/วินาที
อย่างสม่ำเสมอ

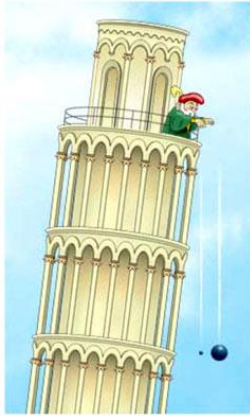
รถลดความเร็วเมื่อเห็น
ไฟจราจรสีแดง ความเร่ง
มีค่าเป็นลบ นะครับ

ภาพประกอบ 2 รถจอดเมื่อเห็นสัญญาณไฟความเร่งเป็นลบ
ที่มา : <http://imageshack.us/photo/my-images/139/bolt3is5.jpg>

2. วัตถุที่ตกอย่างเสรีความเร่งอย่างสม่ำเสมอ

การเคลื่อนที่ของวัตถุที่ตกแบบเสรี (Free fall)

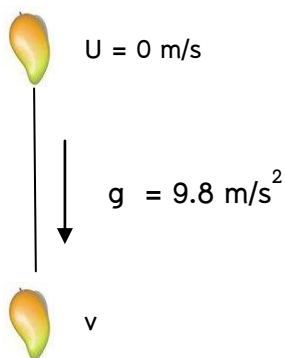
การเคลื่อนที่ของวัตถุที่ถูกปล่อยให้ตกแบบเสรีนั้น จะมีความเร็วเปลี่ยนแปลง โดยความเร็วจะมีค่าเพิ่ม แสดงว่าวัตถุเคลื่อนที่ด้วยความเร่ง ความเร่งในการเคลื่อนที่ของวัตถุที่ตกอย่างเสรีนี้คือ ความเร่งเนื่องจากแรงดึงดูดของโลก (acceleration due of gravity, g) ค่า g มีค่าเท่ากับ 9.8 เมตรต่อวินาที² หรือ จะใช้ค่า g เป็น 10 เมตรต่อวินาที²

ทิศของค่า g จะมีทิศลงสู่ใจกลางโลกเสมอ หรือพิจารณา

ง่ายๆคือ ทิศลงสู่ผิวโลก โดยตั้งฉากกับแนวราบ

ตัวอย่าง 2 มะม่วงหล่นจากต้นถึงพื้นใช้เวลา 2 วินาที ความเร็วของมะม่วงขณะกระทบพื้นมีค่าเท่าใด

วิธีทำ 1. วาดรูปเพื่อวิเคราะห์โจทย์

2. แทนค่าในสมการเพื่อหาคำตอบ

$$a = \frac{v - u}{t_2 - t_1}$$

$$9.8 = \frac{v - 0}{2 - 0}$$

$$v = (9.8)(2) \\ = 19.6 \text{ m/s}^2$$

ตอบ ความเร็วของมะม่วงมีค่าเท่ากับ 19.6 เมตรต่อวินาที

วัตถุที่ตกลงมาจากที่สูง ๆ จะเคลื่อนที่ด้วยความเร่งเนื่องจากแรงโน้มถ่วงของโลก เมื่อถึงพื้นจะมีความเร็วสูงมาก ดังนั้น คนงานในสถานที่ก่อสร้างต้องใส่หมวกป้องกันอันตรายจากวัตถุที่อาจหล่นมา

กิจกรรมตรวจสอบความเข้าใจ เรื่อง ขับขี่ปลอดภัย

- คำชี้แจง**
1. ให้นักเรียนพิจารณาแผนภาพและอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างอัตราเร็วของยานพาหนะและระยะหยุด และตอบคำถามท้ายกิจกรรม
 2. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการทำกิจกรรมหน้าชั้นเรียน
 3. เวลาในการทำกิจกรรม 20 นาที

ในการฉีกูเงิน คนขับต้องหยุดรถกะทันหัน ระยะทางที่รถเคลื่อนที่ได้นับตั้งแต่เมื่อคนขับเริ่มมีปฏิกิริยาตอบสนองจนรถหยุดนิ่ง เรียกว่า **ระยะหยุด** ระยะหยุดประกอบด้วย **ระยะคิด** ซึ่งเป็นระยะทางที่รถเคลื่อนที่ได้ ก่อนที่คนขับจะเหยียบเบรกและ**ระยะเบรก** ซึ่งเป็นระยะทางที่รถเคลื่อนที่ได้ หลังเหยียบเบรกจนรถหยุด

อัตราเร็ว (km/hr) ระยะคิด ระยะเบรก

40	8.2 m	11.6 m	
56	11.6 m	20.7 m	
72	14.9 m	34.3 m	
88	18.3 m	51.2 m	
104	21.6 m	71.6 m	

(ที่มา: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกระทรวงศึกษาธิการ, หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานฟิสิกส์, 2553, หน้า 12)

แบบบันทึกผลการทำกิจกรรมตรวจสอบความเข้าใจ เรื่อง ชับซี่ปลอดภัย

สมาชิกในกลุ่ม

1.	4.
2.	5.
3.	6.

คำถามประกอบการทำกิจกรรม

1. จากแผนภาพข้างต้น อัตราเร็ว ระยะคิด และระยะเบรกมีความสัมพันธ์กันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ถ้าถนนเปียก หรือรถมีน้ำหนักมาก หรือคนขับมีปฏิกิริยาตอบสนองช้า ระยะหยุดจะเปลี่ยนแปลงหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. จากข้อมูลตามแผนภาพ ถ้านักเรียนขับรถด้วยอัตราเร็ว 72 กิโลเมตร/ชั่วโมง นักเรียนควรเว้นระยะให้ห่างจากรถคันหน้าอย่างน้อยเป็นระยะทางเท่าใด จึงจะเป็นระยะที่ปลอดภัยในการเบรคอย่างกะทันหัน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. นักเรียนได้ข้อคิดในเรื่องใด เกี่ยวกับการขับขี่ยานพาหนะบนท้องถนน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. จงบอกประโยชน์ของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราเร็วของยานพาหนะและระยะหยุด ในกิจกรรมนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

บัตรกิจกรรม เล่มที่ 4

เรื่อง รอบรู้ความเร่ง

คำชี้แจง

1. สมาชิกในกลุ่มศึกษาวิธีการทำกิจกรรม เล่มที่ 4 เรื่อง รอบรู้ความเร่ง
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมการทดลองที่ 4 เรื่อง ความเร่งของวัตถุที่ตกอย่างเสรี
3. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการทำกิจกรรมหน้าชั้นเรียน
4. เมื่อทำกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้วนักเรียนช่วยกันเก็บอุปกรณ์และชุดสื่อการเรียนรู้เข้าที่เดิม
5. เวลาในการทำกิจกรรม 30 นาที

กิจกรรมการทดลองที่ 4 เรื่อง ความเร่งของวัตถุที่ตกอย่างเสรี

จุดประสงค์ เพื่อหาความเร่งของวัตถุที่ตกอย่างเสรี

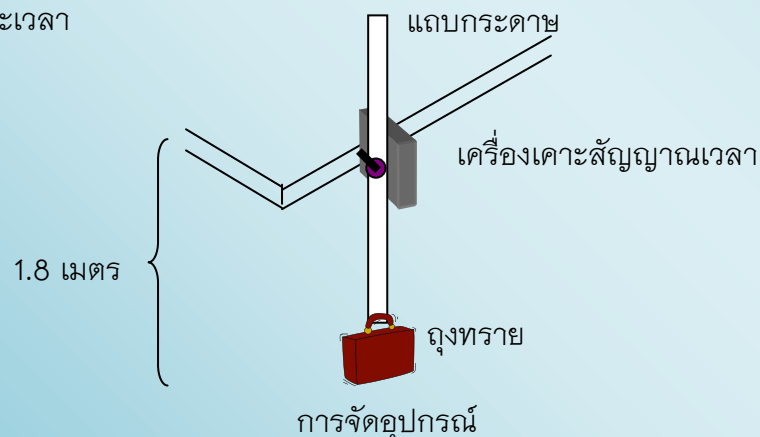
ทักษะที่ต้องการให้เกิด ทักษะการสังเกต ทักษะการทดลอง ทักษะการคำนวณ

ทักษะการตีความหมายข้อมูล และลงข้อสรุป

อุปกรณ์	1. เครื่องเคาะสัญญาณเวลา	1	เครื่อง
	2. หม้อแปลงโวลต์ต่ำ	1	เครื่อง
	3. ไม้บรรทัด	1	อัน

วิธีทดลอง

ต่อไฟฟ้า 4 – 6 โวลต์จากหม้อแปลงโวลต์ต่ำเข้ากับเครื่องเคาะสัญญาณเวลาบนโต๊ะสูง 1.8 เมตร ดังรูป ยึดถุงทรายให้ติดอยู่กับปลายด้านหนึ่งของเครื่องเคาะ สอดแถบกระดาษให้อยู่ชิดกับเคาะสัญญาณเวลาให้มากที่สุด จัดเครื่องเคาะสัญญาณเวลาให้อยู่ในแนวตั้ง เปิดสวิตช์ทำงาน แล้วปล่อยถุงทรายให้ตกพื้น นำแถบกระดาษมาวิเคราะห์เพื่อหาความเร็วขณะหนึ่ง แล้วเขียนกราฟระหว่างความเร็วและเวลา

แบบบันทึกผลการทำกิจกรรมที่ 4
เรื่อง ความเร่งของวัตถุที่ตกอย่างเสรี

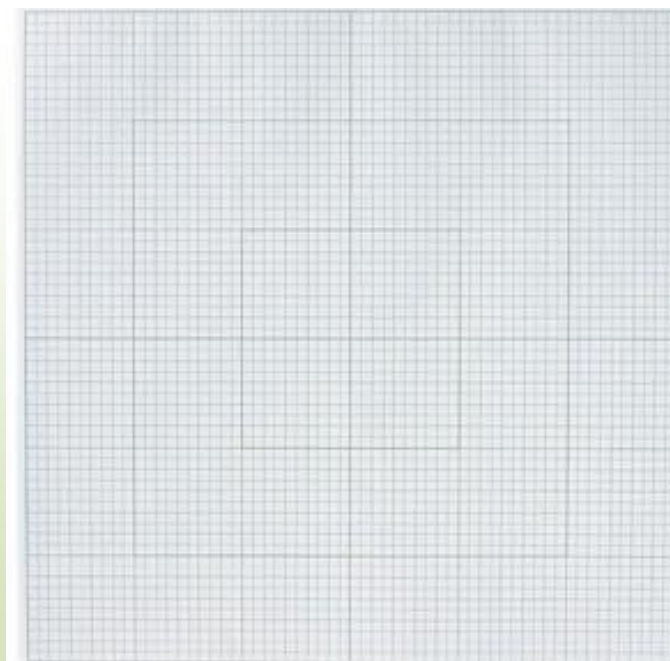
สมาชิกในกลุ่ม

1. 4.
2. 5.
3. 6.

ตารางบันทึกผล

แถบกระดาษจุดที่	ระยะทาง(s) (cm)	เวลา (t) (s)	ความเร็วขณะหนึ่ง (cm)

กราฟความสัมพันธ์ระหว่างความเร็วและเวลา

วิเคราะห์กราฟ : คำนวณหาความชันของกราฟ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุปผลการทดลอง

.....

.....

.....

.....

.....

คำถาม

จากการทดลองหาความแรงของวัตถุที่ตกอย่างเสรีมีความคลาดเคลื่อนหรือไม่ ถ้ามี ความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นเนื่องจากอะไร จงให้เหตุผล

.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกเสริมการเรียนรู้ เล่มที่ 4

เรื่อง รอบรู้ความเร่ง

คำชี้แจง จงตอบคำถามหรือแสดงวิธีการคำนวณให้ถูกต้อง

1. “วัตถุเคลื่อนที่ด้วยความเร่ง” ข้อความดังกล่าว มีความหมายว่าอย่างไร

.....

.....

2. โยนก้อนหินขึ้นไปตามแนวตั้งด้วยความเร็วต้น 10 เมตร/วินาที

1. เมื่อใดก้อนหินจะมีความเร็วเป็นศูนย์

.....

.....

.....

.....

2. ก้อนหินขึ้นไปได้สูงสุดเท่าใด

.....

.....

.....

.....

.....

3. เวลาเท่าใดก้อนหินจะตกลงมาสู่ตำแหน่งเดิม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. อิเล็กตรอนตัวหนึ่งเคลื่อนที่ด้วยความเร็ว 1.0×10^4 เมตร/วินาที สู่บริเวณที่มีสนามไฟฟ้า และถูกเร่งด้วยสนามไฟฟ้าเป็นระยะทาง 1.0 เซนติเมตร เมื่อออกจากสนามไฟฟ้าอิเล็กตรอน มีความเร็ว 4.0×10^4 เมตร / วินาที จงคำนวณหาความเร่งของอิเล็กตรอน

แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง รอบรู้ความเร่ง

- คำชี้แจง** 1. จงทำเครื่องหมาย x ลงในข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวลงในกระดาษคำตอบ
2. แบบทดสอบมี 10 ข้อ ใช้เวลาทำ 20 นาที คะแนนเต็ม 10 คะแนน

1. น้องไอติมปล่อยให้ลูกบาสตกลงจากยอดตึกสูงพื้น การเคลื่อนที่ของแตงโมก่อนกระทบพื้นจะเป็นตามข้อใด ถ้าไม่คิดแรงต้านของอากาศ
 - ก. ความเร็วคงที่
 - ข. ความเร็วเพิ่มขึ้นแล้วลดลง
 - ค. ความเร็วลดลงอย่างสม่ำเสมอ
 - ง. ความเร็วเพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอ
2. ปล่อยให้วัตถุตกลงในแนวตั้งอย่างเสรี หากวัตถุนั้นตกกระทบพื้นดินในเวลา 5 วินาที ถ้าวัดระยะตกด้วยความเร็วเท่ากับกิโลเมตรต่อวินาที
 - ก. 4.9 เมตร/วินาที
 - ข. 9.8 เมตร/วินาที
 - ค. 39 เมตร/วินาที
 - ง. 49 เมตร/วินาที
3. ข้อใดต่อไปนี้เป็นใช้ตัวอย่างของการเคลื่อนที่ด้วยความเร่ง
 - ก. ก้อนหินที่ตกลงมาแบบเสรี
 - ข. ลิฟต์ที่กำลังเคลื่อนที่ด้วยอัตราเร็วเพิ่มขึ้น
 - ค. รถจักรยานที่กำลังเคลื่อนที่ด้วยความเร็วคงตัว
 - ง. รถกำลังรถอัตราเร็วลงเพื่อหยุดตรงสัญญาณไฟจราจร
4. รถยนต์คันหนึ่งเคลื่อนที่จากหยุดนิ่งไปบนเส้นตรง เวลาผ่านไป 4 วินาที มีความเร็วเป็น 8 เมตร/วินาที ถ้าอัตราเร็วเพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอ รถยนต์คันนี้มีความเร่งเท่าใด
 - ก. 2 เมตร/วินาที
 - ข. 4 เมตร/วินาที
 - ค. 12 เมตร/วินาที
 - ง. 14 เมตร/วินาที

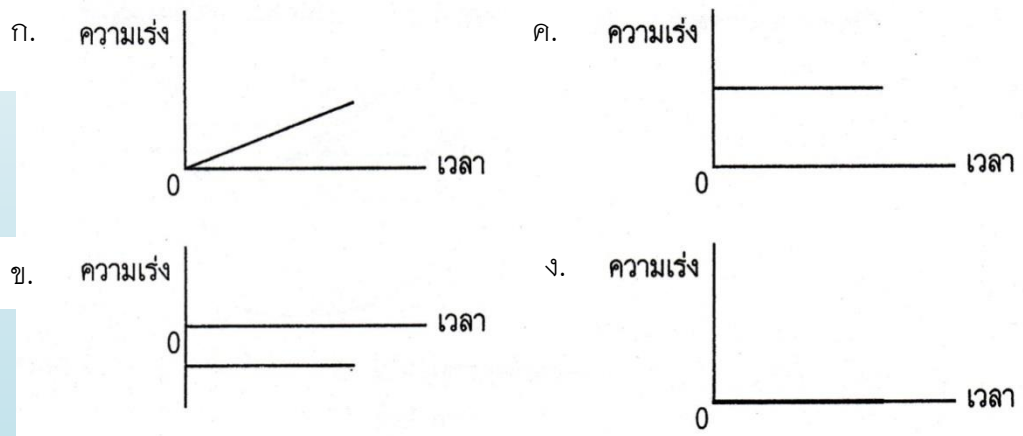
5. จรวดพุ่งออกจากฐานปล่อยบนพื้นโลกตามแนวตั้งด้วยความเร่งคงตัว ภายในเวลา 10 วินาที จรวดมีความเร็ว เพิ่มขึ้นเป็น 2 กิโลเมตร/วินาที จรวดลำนี้มีความเร่งเท่าใด

- ก. 0.1 กิโลเมตร/วินาที²
- ข. 0.2 กิโลเมตร/วินาที²
- ค. 0.3 กิโลเมตร/วินาที²
- ง. 0.4 กิโลเมตร/วินาที²

6. วัตถุหนึ่งเคลื่อนที่เป็นเส้นตรงด้วยความเร็วต้น 10 เมตร/วินาที โดยมีความเร่ง 5 เมตร/วินาที² ขณะที่วัตถุเคลื่อนที่ได้ระยะทาง 480 เมตร วัตถุเคลื่อนที่มาแล้วกี่วินาที

- ก. 8 วินาที
- ข. 10 วินาที
- ค. 12 วินาที
- ง. 15 วินาที

7. เครื่องบินลำหนึ่งกำลังบินเป็นเส้นตรงโดยใช้ความเร็ว 200 กิโลเมตร/ชั่วโมง กราฟความสัมพันธ์ระหว่างความเร่งและเวลาของเครื่องบินลำนี้เป็นไปตามข้อใด

8. การเคลื่อนที่ของข้อใดต่อไปนีที่ความเร่งของวัตถุเป็นศูนย์

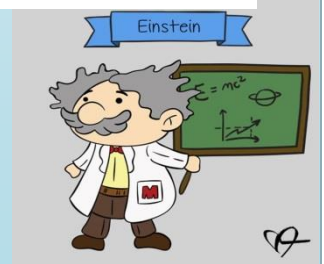
- ก. รถยนต์วิ่งเข้าถนนโค้งด้วยความเร็วคงที่
- ข. รถยนต์วิ่งในถนนตรงด้วยความเร็วคงที่
- ค. รถยนต์กำลังวิ่งขึ้นบนเขาด้วยความเร็วคงที่
- ง. รถยนต์กำลังวิ่งลงจากเขาด้วยความเร็วคงที่

9. ข้อใดต่อไปนีไม่ได้ทำให้การเคลื่อนที่ของวัตถุเป็นการตกแบบเสรี กำหนดให้ การเคลื่อนที่ทุกข้อ ไม่คิดแรงต้านอากาศ

- ก. โยนก้อนหินขึ้นไปในแนวตั้ง
- ข. ปลปล่อยลูกกอล์ฟจากยอดตึกให้ตกลงมาในแนวตั้ง
- ค. ยิงลูกปืนจากยอดหน้าผาออกไปในแนวระดับ
- ง. ผูกถุงทรายเข้ากับสปริงในแนวตั้งซึ่งติดไว้กับเพดาน ดันถุงทรายขึ้นแล้วปล่อย

10. วัตถุ A มีมวล 10 กิโลกรัม วางอยู่บนพื้น ส่วนวัตถุ B ซึ่งมีมวลเท่ากัน กำลังตกลงสู่พื้นโลก ถ้าไม่คิดแรงต้านของอากาศ และกำหนดให้ทั้ง A และ B อยู่ในบริเวณที่ขนาดสนามโน้มถ่วงของโลกเท่ากับ 9.8 เมตร/วินาที² ข้อใดต่อไปนีไม่ถูกต้อง

- ก. วัตถุทั้งสองมีน้ำหนักเท่ากัน
- ข. วัตถุทั้งสองมีอัตราเร่งในแนวตั้งเท่ากัน คือ 9.8 เมตร/วินาที²
- ค. แรงโน้มถ่วงของโลกที่กระทำต่อวัตถุ A มีขนาดเท่ากับ 98 นิวตัน
- ง. แรงโน้มถ่วงของโลกที่กระทำต่อวัตถุ B มีขนาดเท่ากับ 98 นิวตัน

กระดาษคำตอบแบบทดสอบหลังเรียน

ชุดการเรียนรู้ เล่มที่ 4
เรื่อง รอบรู้ความแรง

ชื่อ.....

ชั้น.....เลขที่.....

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2546). *การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: *คุรุสภาลาดพร้าว*.
- _____. (2545). *คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: *คุรุสภาลาดพร้าว*.
- _____. (2545). *เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- _____. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. นนทบุรี : *ไทยร่มเกล้า*.
- _____. (2546). *แนวทางการประเมินผลด้วยทางเลือกใหม่*. สำนักทดสอบทางการศึกษา : *กระทรวงศึกษาธิการ*.
- ช่วง ทมทิตชงค์, เพลินจิต ทมทิตชงค์, ประกิจเฒ่า ทมทิตชงค์ และ ประกิตพันธ์ ทมทิตชงค์. (2554). *ฟิสิกส์ ม.4-6 เล่ม1 เพิ่มเติม*. กรุงเทพฯ: *ไฮเอ็ดพับลิชชิง*.
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และคณะ. (2550). *ชุดกิจกรรมพัฒนาการคิดวิเคราะห์วิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ : *เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์*.
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. (2542). *นวัตกรรมการศึกษา*. กรุงเทพฯ : *SR.Printing*.
- บุญพฤษก์ จาตุามระ. (2530). *วิทยาศาสตร์น่ารู้*. กรุงเทพฯ : *อักษรเจริญ*.
- ภพ เลหาโพบูลย์. (2540). *แนวการสอนวิทยาศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: *ไทยวัฒนาพานิช*.
- โรงเรียนนาแกสามัคคีวิทยา. (2551). *หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนนาแกสามัคคีวิทยา*. นครพนม : *สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22*
- สสวท. (2546). *การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: *สถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*.
- _____. (2546). *คู่มือการวัดผลประเมินผลวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: *สถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*.
- _____. (2553). *หนังสือเรียนรายวิชาฟิสิกส์พื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6*. กรุงเทพฯ: *โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว*.

แหล่งที่มาของภาพประกอบ

<http://imageshack.us/photo/my-images/139/bolt3is5.jpg>

<http://imageshack.us/photo/my-images/139/bolt3is5.jpg>

ภาคผนวก

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

ชุดการเรียนรู้ เล่มที่ 4
เรื่อง รอบรู้ความเร่ง

1	ง
2	ง
3	ค
4	ก
5	ข
6	ค
7	ง
8	ค
9	ง
10	ข

แนวคำตอบกิจกรรมตรวจสอบความเข้าใจ เรื่อง ชับซี่ปลอดภัย

คำถามประกอบการทำกิจกรรม

1. จากแผนภาพข้างต้น อัตราเร็ว ระยะคิด และระยะเบรกมีความสัมพันธ์กันอย่างไร

เมื่อรถมีอัตราเร็วเพิ่มขึ้นระยะทางที่คนขับใช้สำหรับคิดและระยะเบรกจะมีขนาดที่เพิ่มขึ้นกว่ารถที่มีอัตราเร็วต่ำกว่า นั่นคือ อัตราเร็วเพิ่มขึ้นระยะหยุดจะมีค่าเพิ่มขึ้น

2. ถ้าถนนเปียก หรือรถมีน้ำหนักมาก หรือคนขับมีปฏิกิริยาตอบสนองช้า ระยะหยุดจะเปลี่ยนแปลงหรือไม่ อย่างไร

ถ้าถนนเปียกสลื่นจะทำให้ระยะเบรกมากขึ้นเพราะรถยึดเกาะถนนยากระยะหยุดของรถจะเพิ่มมากขึ้น และถ้าคนขับมีปฏิกิริยาตอบสนองช้าระยะคิดมากขึ้นซึ่งจะทำให้ระยะหยุดมีค่าเพิ่มขึ้นเช่นกัน

3. จากข้อมูลตามแผนภาพ ถ้านักเรียนขับรถด้วยอัตราเร็ว 72 กิโลเมตร/ชั่วโมง นักเรียนควรเว้นระยะให้ห่างจากรถคันหน้าอย่างน้อยเป็นระยะทางเท่าใด จึงจะเป็นระยะที่ปลอดภัยในการเบรกอย่างกะทันหัน

$$\begin{aligned}\text{อัตราเร็ว } 72 \text{ km/hr} \quad \text{ระยะหยุด} &= \text{ระยะคิด} + \text{ระยะเบรก} \\ &= 14.9 + 34.3 = 49.2 \text{ เมตร}\end{aligned}$$

ดังนั้น ระยะที่สามารถหยุดรถได้ปลอดภัยโดยไม่ชนคันหน้าควรเว้นระยะห่างจากคันหน้าเท่ากับ 49.2 เมตร

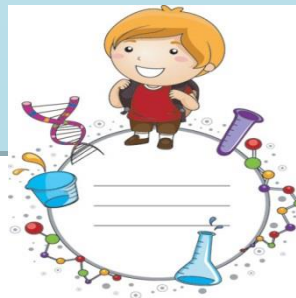
4. นักเรียนได้ข้อคิดในเรื่องใด เกี่ยวกับการขับขี่ยานพาหนะบนท้องถนน

การขับขี่ยานพาหนะในท้องถนนโดยคำนึงถึงหลักของความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นนั้น ผู้ขับขี่ต้องมีความเข้าใจความสัมพันธ์ของความเร่ง เมื่อมีอัตราเร่งมากขึ้น ความเร็วของรถก็จะมาก เมื่อความเร็วมีค่ามากก็จะมีความสัมพันธ์กับการบังคับรถให้หยุด หรือ การเปลี่ยนทิศทางของรถ

5. จงบอกประโยชน์ของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราเร็วของยานพาหนะและระยะหยุดในกิจกรรมนี้

ประโยชน์ของความสัมพันธ์ระหว่างอัตราเร็วของยานพาหนะและระยะหยุดถูกนำไปใช้ใน เรื่องของความปลอดภัยในการใช้ยานพาหนะเพราะหากผู้ขับขี่ไม่คำนึงถึงความปลอดภัยในการใช้ ยานพาหนะก็จะทำให้เกิดผลเสียหายทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สินทั้งต่อตนเองและผู้อื่น เช่น

1. การออกแบบให้รถมีเข็มขัดนิรภัย เมื่อเวลารถหยุดอย่างกะทันหันเข็มขัดนิรภัย จะล็อกผู้ขับขี่และผู้โดยสารไม่ให้พุ่งออกจากรถให้เกิดอันตราย
2. ถุงลมนิรภัย จะทำงานเมื่อเกิดอุบัติเหตุอย่างรุนแรง เมื่อรถชนกันเพื่อป้องกันอันตราย ให้ผู้ขับขี่และผู้โดยสาร
3. การที่ผู้ขับขี่หมั่นตรวจสอบสภาพรถอยู่เสมอ เช่น ลมยาง น้ำมันเครื่อง น้ำมันเบรก เพื่อให้รถมีสภาพพร้อม ปลอดภัยในการใช้งาน
4. ผู้ขับขี่มีความพร้อมทางร่างกาย เช่น ไม่เสพของมึนเมาขณะขับรถ เพราะจะทำให้ ระยะคิดในการหยุดได้ช้าขึ้น

แนวคำตอบการทำกิจกรรมการทดลองที่ 4
เรื่อง ความเร่งของวัตถุที่ตกอย่างเสรี

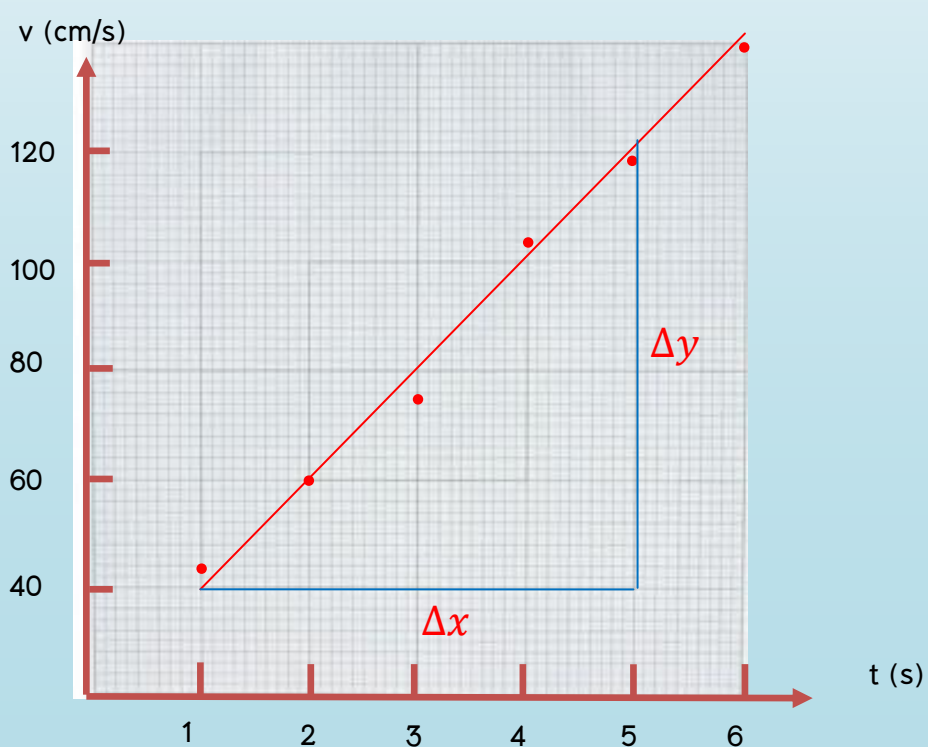
สมาชิกในกลุ่ม

1. 4.
2. 5.
3. 6.

ตารางบันทึกผล

แถบกระดาษจุดที่	ระยะทาง(s) (เซนติเมตร)	เวลา (t) (วินาที)	ความเร็วขณะหนึ่ง (เซนติเมตร/วินาที)
1	1.7	2/50	42
2	2.4	2/50	60
3	3.2	2/50	78
4	4.2	2/50	104
5	4.7	2/50	118
6	5.6	2/50	140

กราฟความสัมพันธ์ระหว่างความเร็วและเวลา

วิเคราะห์กราฟ : คำนวณหาความชันของกราฟ

$$\text{ความชันของกราฟ (m)} \quad m = \frac{\Delta y}{\Delta x} = \frac{v}{t} = a = g$$

ดังนั้น ความชันของกราฟ คือ ความเร่งเนื่องจากแรงโน้มถ่วงของโลก

$$\begin{aligned} m &= \frac{(120-40) \times 10^{-2}}{\frac{5-1}{50}} \\ &= 10 \text{ m/s}^2 \end{aligned}$$

สรุปผลการทดลอง

จากการทดลองหาค่าความเร่งเนื่องจากแรงโน้มถ่วงของโลก จากการทดลองให้ตุ้มทรายตกอย่างเสรีภายใต้แรงโน้มถ่วงของโลก มีค่าเท่ากับ 10 เมตร/วินาที²

คำถาม

จากการทดลองหาความเร่งของวัตถุที่ตกอย่างเสรีมีความคลาดเคลื่อนหรือไม่ ถ้ามี ความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นเนื่องจากอะไร จงให้เหตุผล

จากการทดลองหาค่าความเร่งเนื่องจากแรงโน้มถ่วงของโลก จากการทดลองให้ตุ้มทรายตกอย่างเสรีภายใต้แรงโน้มถ่วงของโลกมีความคลาดเคลื่อน ซึ่งอาจเกิดขึ้นเนื่องจาก

1. เครื่องมือวัดมีการใช้งานมานานค่าที่วัดได้ไม่ตรงตามความเป็นจริง
2. ในขณะที่ทำการทดลองการปล่อยตุ้มทรายตกกับการกดเครื่องเคาะสัญญาณเวลาไม่สัมพันธ์กัน
3. การเขียนกราฟอาจไม่ได้ค่าเฉลี่ยตรงทุกจุด ทำให้การวิเคราะห์ผิดพลาด

แนวคำตอบแบบฝึกเสริมการเรียนรู้ เล่มที่ 4

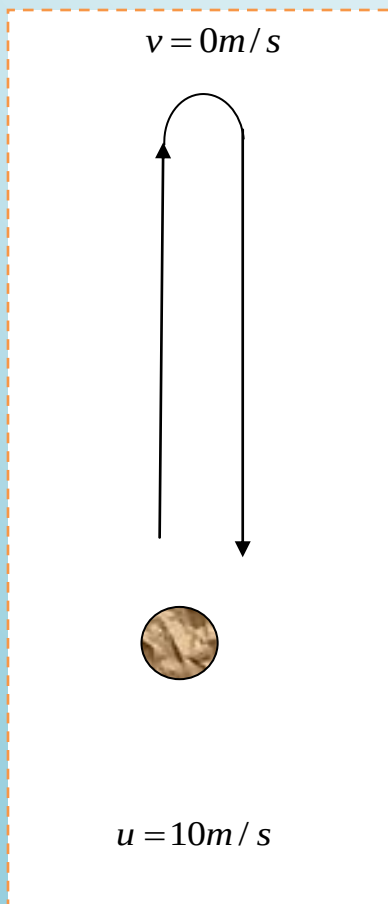
เรื่อง รอบรู้ความเร่ง

คำชี้แจง จงตอบคำถามหรือแสดงวิธีการคำนวณให้ถูกต้อง

1. “วัตถุเคลื่อนที่ด้วยความเร่ง” ข้อความดังกล่าว มีความหมายว่าอย่างไร

วัตถุที่มีอัตราเร็วเปลี่ยนไปจากเดิม ได้แก่ อัตราเร็วเพิ่มขึ้น อัตราเร็วลดลง หรือ อัตราเร็วเท่าเดิมหรือ เปลี่ยนทิศทาง

2. โยนก้อนหินขึ้นไปตามแนวตั้งด้วยความเร็วต้น 10 เมตร/วินาที กำหนดความเร่งเนื่องจากแรงโน้มถ่วงของโลกเท่ากับ 10 m/s^2

1. เมื่อใดก้อนหินจะมีความเร็วเป็นศูนย์

- เมื่อวัตถุเคลื่อนที่ไปได้สูงสุดก่อนตก

2. ก้อนหินขึ้นไปได้สูงสุดเท่าใด

- โจทย์กำหนด $u = 10 \text{ m/s}$, $v = 0 \text{ m/s}$, $g = 10 \text{ m/s}^2$

เมื่อ $u^2 = v^2 + 2as$

$$10^2 = 0^2 + 2(-10)s$$

$$s = \frac{-100}{-20} = 5 \text{ m}$$

ดังนั้นก้อนหินขึ้นไปได้สูงสุด 5 เมตร

3. เวลาเท่าใดก้อนหินจะตกลงมาสู่ตำแหน่งเดิม

- โจทย์กำหนด $u = 10 \text{ m/s}$, $v = 0 \text{ m/s}$

$$g = 10 \text{ m/s}^2$$

หาเวลาขาขึ้นเท่ากับขาลง

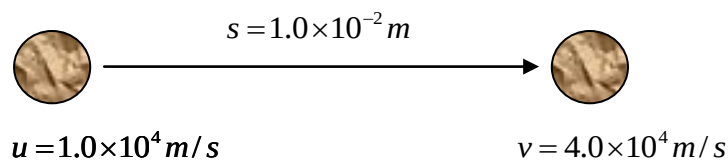
เมื่อ $v = u + gt$

$$0 = 10 + (-10)t$$

$$t = \frac{-10}{-10} = 2 \text{ s}$$

ดังนั้น เวลาที่วัตถุใช้กลับมาที่ตำแหน่งเดิม เท่ากับ 2 วินาที

4. อิเล็กตรอนตัวหนึ่งเคลื่อนที่ด้วยความเร็ว 1.0×10^4 เมตร/วินาที ผ่านบริเวณที่มีสนามไฟฟ้า และถูกเร่งด้วยสนามไฟฟ้าเป็นระยะทาง 1.0 เซนติเมตร เมื่อออกจากสนามไฟฟ้าอิเล็กตรอนมีความเร็ว 4.0×10^4 เมตร/วินาที จงคำนวณหาความเร่งของอิเล็กตรอน

- โจทย์กำหนด $u = 1.0 \times 10^4 \text{ m/s}$, $s = 1.0 \times 10^{-2} \text{ m}$, $v = 4.0 \times 10^4 \text{ m/s}$

$$\text{เมื่อ } v^2 = u^2 + 2as$$

$$(4.0 \times 10^4)^2 = (1.0 \times 10^4)^2 + 2a(1.0 \times 10^{-2})$$

$$a = \frac{(4.0 \times 10^4)^2 - (1.0 \times 10^4)^2}{2(1.0 \times 10^{-2})}$$

$$= \frac{16 \times 10^6 - 1 \times 10^6}{2 \times 10^{-2}}$$

$$= \frac{15 \times 10^6}{2 \times 10^{-2}}$$

$$= 7.5 \times 10^8 \text{ m/s}^2$$

ดังนั้น อิเล็กตรอนมีความเร่ง 7.5×10^8 เมตร/วินาที²

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

ชุดการเรียนรู้ เล่มที่ 4
เรื่อง รอบรู้ความเร่ง

photo.jp - 22008874

1	ง
2	ง
3	ค
4	ก
5	ข
6	ค
7	ง
8	ค
9	ง
10	ข

